

ZINTEGROWANE DZIAŁANIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH

POLITYKA SPÓJNOŚCI na lata 2014-2020

Komisja Europejska przyjęła propozycje ustawodawcze dotyczące polityki spójności na lata 2014-2020 w październiku 2011 roku

Niniejszy arkusz informacyjny jest jednym z serii arkuszy, w których określono kluczowe elementy przyszłego podejścia

Spis treści

Co oznaczają zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich?

Jaki jest cel?

Co zawiera propozycja?

Co odróżnia tę politykę od założeń na lata 2007-2013?

Jak wygląda efekt praktyczny?

Co oznaczają zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich?

[↑ Do góry](#)

Miasta stanowią siłę napędową europejskiej gospodarki i mogą być uważane za katalizatory kreatywności oraz innowacji w całej UE. Około 68% ludności UE mieszka w regionie metropolitalnym, a regiony te generują 67% PKB Unii Europejskiej. Są to jednak również miejsca, gdzie skala stałych problemów – takich jak bezrobocie, segregacja i ubóstwo – jest najpoważniejsza. W związku z tym regulacje dotyczące obszarów miejskich mają szersze znaczenie dla UE jako całości.

Różne wymiary życia miejskiego – środowiskowe, ekonomiczne, socjalne i kulturowe – są ze sobą powiązane, a sukces w rozwoju obszarów miejskich można osiągnąć jedynie poprzez zintegrowane podejście. Środki dotyczące fizycznej renowacji obszarów miejskich należy łączyć ze środkami promującymi edukację, rozwój gospodarczy, włączenie społeczne i ochronę środowiska. Ponadto niezbędny jest rozwój silnego partnerstwa między lokalnymi obywatelami, społeczeństwem obywatelskim, lokalną gospodarką i różnymi szczeblami rządowymi.

Jest to szczególnie ważne w obecnym czasie z uwagi na poważny charakter wyzwań, przed jakimi stają miasta Europy. Wyzwania te to zarówno określone zmiany demograficzne, jak również konsekwencje stagnacji gospodarczej w zakresie tworzenia miejsc pracy i postępu społecznego, a także oddziaływania zmian klimatu. Reakcja na te wyzwania będzie mieć kluczowe znaczenie dla osiągnięcia inteligentnego, zrównoważonego społeczeństwa sprzyjającego włączeniu, przewidzianego w strategii „Europa 2020”.

Jaki jest cel?

[↑ Do góry](#)

Celem propozycji Komisji Europejskich, dotyczących polityki spójności na lata 2014–2020, jest wspieranie zintegrowanej polityki miejskiej na rzecz wspomagania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w celu wzmocnienia roli miast w kontekście polityki spójności.

Co zawiera propozycja?

[↑ Do góry](#)

» **Zintegrowane strategie inwestycyjne o bardziej strategicznym i całościowym podejściu:** Zasadniczo Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) powinien wspierać zrównoważony rozwój obszarów miejskich poprzez zintegrowane strategie, ukierunkowane na gospodarcze, środowiskowe, klimatyczne i społeczne wyzwania obszarów miejskich (art. 7, ust. 1 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR). Znaczenie tej zasady jest dwojakie: oznacza ona, że zasoby powinny być skoncentrowane w zintegrowany sposób w obszarach o określonej problematyce miejskiej, a jednocześnie – że projekty finansowane z EFRR w obszarach miejskich powinny być zintegrowane z szerszymi założeniami programów. Państwa członkowskie UE powinny dążyć do wykorzystywania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), we współdziałaniu z EFRR, w celu wspierania środków związanych z zatrudnieniem, edukacją, włączeniem społecznym i możliwościami instytucjonalnymi, zaplanowanych i wdrażanych w ramach zintegrowanej strategii.

- » **Kierunkowe finansowanie zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich:** Co najmniej 5% środków z EFRR przyznanych każdemu państwu członkowskiemu należy zainwestować w zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych (patrz niżej), a zarządzanie nimi i ich wdrażanie należy powierzyć miastom (art. 7, ust. 2 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR). Forma i stopień powierzenia zarządzania miastom mogą mieć różny wymiar w zależności od organizacji instytucjonalnej każdego państwa członkowskiego. Miasta realizujące zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, których zarządzanie zostało im powierzone, powinny zostać ujęte na liście dołączanej do umów o współpracy (art. 7, ust. 2) i programu operacyjnego (art. 87, ust. 2 [c]). Listy te mają charakter orientacyjny i mogą być zmieniane w trakcie okresu planowania.
- » **Platforma rozwoju obszarów miejskich:** Na podstawie listy miast, sporządzonej przez państwa członkowskie w umowie o współpracy, Komisja utworzy platformę rozwoju obszarów miejskich obejmującą 300 miast na terenie całej Europy, aby stymulować bardziej ukierunkowany na politykę dialog w sprawie rozwoju tych obszarów między miastami na szczeblu europejskim a Komisją. Nie jest to źródło finansowania, lecz mechanizm lepszego wglądu we wkład wnoszony przez poszczególne miasta w realizację strategii „Europa 2020” na podstawie polityki spójności, ułatwienia zintegrowanych i innowacyjnych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz lepszego wykorzystania rezultatów (art. 8 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR).
- » **Innowacyjne działania miejskie:** Aby stymulować nowe, innowacyjne rozwiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, z inicjatywy Komisji EFRR może wspierać innowacyjne działania do wysokości 0,2% przydzielonych środków z EFRR. Innowacyjne działania miejskie będą obejmować miejskie projekty pilotażowe, projekty demonstracyjne i powiązane z nimi badania dla Europy. Ich zakres może obejmować wszelkie cele tematyczne i priorytety inwestycyjne (art. 9 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR).
- » **Silniejsze ukierunkowanie na rozwój obszarów miejskich na szczeblu strategicznym:** Na podstawie założeń wspólnych ram strategicznych umowy o współpracy powinny określać ustalenia zapewniające zintegrowane podejście do wykorzystywania funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Programy operacyjne powinny określać wkład na rzecz zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, w tym – odpowiednio – planowane zintegrowane podejście do rozwoju obszarów miejskich (art. 11, 14 i 87 proponowanych wspólnych postanowień dotyczących funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na lata 2014–2020). Oczekuje się również, że to podejście do rozwoju obszarów miejskich będzie ściśle powiązane ze zintegrowanym podejściem do specyficznych potrzeb obszarów geograficznych, które są w największym stopniu dotknięte ubóstwem, lub grup docelowych, które są najbardziej zagrożone dyskryminacją lub wykluczeniem – zgodnie z treścią umowy o współpracy i programów operacyjnych.
- » **Udoskonalone narzędzia do realizacji zintegrowanych działań:** Zintegrowane inwestycje terytorialne to nowy model realizacji, który pozwala łączyć w pakiety środki finansowania pochodzące z kilku osi priorytetowych co najmniej jednego programu na potrzeby podejmowania interwencji wielowymiarowych lub międzysektorowych. Jest to idealny instrument do wspierania zintegrowanych działań w obszarach miejskich, ponieważ stwarza możliwość łączenia finansowania powiązanego z różnymi celami tematycznymi, w tym łączenia środków finansowania z tych osi priorytetowych i programów operacyjnych wspomaganymi przez EFRR, EFS i Fundusz Spójności (art. 99 proponowanych wspólnych postanowień dotyczących funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na lata 2014–2020).

- » **Więcej możliwości rozwiązywania problemów miejskich, objętych priorytetami inwestycyjnymi:** Cztery spośród celów tematycznych, które są ujęte w funduszach objętych zakresem wspólnych ram strategicznych w celu wniesienia wkładu w realizację strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, posiada powiązane priorytety inwestycyjne, specyficzne dla obszarów miejskich (wymienione w art. 5 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR). Zaleca się, aby miasta łączyły działania objęte sektorowymi priorytetami inwestycyjnymi, specyficznymi dla obszarów miejskich (promowanie strategii niskoemisyjnych dla obszarów miejskich, poprawa środowiska miejskiego, promowanie zrównoważonej mobilności miejskiej oraz promowanie włączenia społecznego poprzez wspieranie fizycznej i gospodarczej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich), i uwzględniały je w swojej strategii zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w celu realizowania zasady zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 7, ust. 1 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR). Miasta mogą również łączyć te działania z innymi działaniami wspieranymi przez EFS w ramach jego priorytetów inwestycyjnych (wymienionych w art. 3 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFS).
- » **Instrumenty finansowe:** Państwa członkowskie są zachęcane do szerokiego wykorzystywania instrumentów finansowych w ramach wspierania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Zakres instrumentów finansowych jest rozszerzony i obejmuje wszystkie cele tematyczne oraz priorytety inwestycyjne, a także wszelkiego typu beneficjentów, projekty i działania (art. 32-40 proponowanych wspólnych postanowień dotyczących funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020).
- » **Nawiązywanie kontaktów:** W ramach założeń europejskiej współpracy terytorialnej program wymiany i nauki dla miast będzie nadal stwarzać możliwości nawiązywania kontaktów w celu przekazywania i opracowywania sprawdzonych metod działania w zakresie rozwoju obszarów miejskich (art. 2 proponowanego rozporządzenia w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej).

Co odróżnia tę politykę od założeń na lata 2007-2013?

[↑ Do góry](#)

- » **Bardziej zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów miejskich:** Postanowienia art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR na lata 2007-2013 stwarzały wprawdzie możliwość realizacji rozwoju obszarów miejskich w sposób zintegrowany, jednak w latach 2014-2020 rozwój obszarów miejskich będzie realizowany poprzez strategie określające zintegrowane działania (art. 7, ust. 1 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFRR). Art. 12 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFS określa również uzupełniający wkład EFS na rzecz realizacji takich strategii.
- » **Zintegrowane inwestycje terytorialne zastępują oddzielne osie priorytetowe na rzecz rozwoju obszarów miejskich:** Wprowadzenie zintegrowanych inwestycji terytorialnych, które umożliwiają realizowanie programów operacyjnych w sposób przekrojowy, stanowi wsparcie dla podejścia tematycznego i ułatwia odpowiednie połączenie inwestycji w zakresie zintegrowanych strategii miejskich.
- » **Więcej obowiązków i możliwości dla miast:** Państwa członkowskie będą mogły zapewnić miastom możliwość planowania i realizowania w pełni zintegrowanych strategii, łączących zasoby różnych osi priorytetowych i programów operacyjnych.

- » **Działania wspierane przez różne fundusze, wielofunduszowe programy operacyjne i finansowanie krzyżowe:** Realizacja zintegrowanych strategii na rzecz rozwoju obszarów miejskich zostanie usprawniona dzięki możliwości łączenia działań finansowanych przez EFRR, EFS i Fundusz Spójności na szczeblu programowym lub operacyjnym. Finansowanie krzyżowe części operacji (do 5% każdej osi priorytetowej danego programu operacyjnego) między EFRR a EFS pozostanie formą uzupełniającą do podejścia wielofunduszowego (art. 55, ust. 8 i art. 88 proponowanych wspólnych postanowień dotyczących funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020).
- » **Bardziej funkcjonalne podejście, umożliwiające interwencję w odpowiedniej skali:** Ponieważ zintegrowane inwestycje terytorialne mogą obejmować różne rodzaje miast i obszarów miejskich, zgodnie z definicją określoną przez państwa członkowskie, umożliwia to finansowanie zintegrowanych działań od szczebla sąsiedzkiego lub okręgowego po większe funkcjonalne obszary miejskie, takie jak miasta-regiony czy obszary metropolitalne, łącznie z pobliskimi obszarami wiejskimi.

Jak wygląda efekt praktyczny?

[↑ Do góry](#)

- » Państwa członkowskie powinny nawiązywać **współpracę z właściwymi władzami regionalnymi, lokalnymi i miejskimi** oraz angażować je w proces przygotowania umowy o współpracy, a także w procesy przygotowania, realizacji, monitorowania i oceny programów (art. 5 proponowanych wspólnych postanowień dotyczących funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020).
- » **Państwa członkowskie powinny ustalić, w których miastach** zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwój obszarów miejskich zostaną objęte wsparciem w ramach polityki spójności w celu wzmocnienia roli miast w poszczególnych programach oraz w celu zapewnienia, że co najmniej 5% przyznanych środków z EFRR zostanie zainwestowane w zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.
- » Zarówno w umowie o współpracy, jak i w programach operacyjnych państwa członkowskie powinny wskazać miasta realizujące zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, których zarządzanie zostało im powierzone, oraz miasta, które ich zdaniem powinny zostać uwzględnione do udziału w **platformie rozwoju obszarów miejskich**. Program operacyjny określi również orientacyjny przydział środków finansowych z każdej osi priorytetowej na rzecz zintegrowanych działań.